

Propozycje wraz z uzasadnieniem zmian
w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego
i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 571)

przygotowane przez
Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa
Obywatelskiego

kwiecień 2024 roku

1. W art. 20 ust. 1:

1) pkt 6 lit. d otrzymuje brzmienie:

„d) zakupu towarów lub usług od podmiotów, w których uczestniczą członkowie organizacji, członkowie jej organów lub pracownicy, oraz od ich osób bliskich na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich lub po cenach wyższych niż rynkowe”.

Zmiana w art. 20 ust. 1 pkt 6 lit. d) jest zmianą o charakterze redakcyjnym, mającą służyć bardziej przejrzystemu określeniu kręgu osób objętych zakazem, o którym mowa w tym przepisie. Dotychczasowe sformułowanie nie było również do końca poprawne gramatycznie.

2) dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

„7) sporządza sprawozdanie finansowe zgodnie z ustawą o rachunkowości”.

Niektóre organizacje, które otrzymują status organizacji pożytku publicznego, są zaskoczone, że muszą mieć sprawozdanie finansowe sporządzone wg ustawy o rachunkowości, za rok w którym uzyskały status organizacji pożytku publicznego. Dodanie tego obowiązku do katalogu wymogów, które musi spełnić organizacja pożytku publicznego, zminimalizuje ryzyko braku prowadzenia pełnej księgowości przez organizacje otrzymujące status organizacji pożytku publicznego.

2. W art. 23:

1) usuwa się ust. 2a:

„2a. Organizacja pożytku publicznego podaje sprawozdania, o których mowa w ust. 1 i 2, do publicznej wiadomości w sposób umożliwiający zapoznanie się z tym sprawozdaniem przez zainteresowane podmioty, w tym poprzez zamieszczenie na swojej stronie internetowej”.

Istnieje konieczność zlikwidowania luki prawnej, która powstała w związku z faktem, iż nie każda organizacja prowadzi swoją stronę internetową, a także, że brak jest przepisów nakładających na organizacje obowiązek posiadania takiej strony. W brzmieniu obecnym przepis nakłada obowiązek publikacji sprawozdań na każdą organizację pozarządową, nie uwzględniając sytuacji, w której organizacja pożytku publicznego nie ma strony internetowej. Tymczasem gdy organizacja nie ma własnej strony internetowej, nie wydaje się

zasadnym zobowiązanie jej do zakładania i ponoszenia kosztów utrzymania takiej strony wyłącznie w celu publikacji na niej sprawozdań, tym bardziej, że sprawozdania organizacji pożytku publicznego są powszechnie dostępne w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie Narodowego Instytutu.

2) ust. 2c otrzymuje brzmienie:

„2c. Sprawozdania, o których mowa w ust. 1–2 i 2b, organizacja pożytku publicznego zamieszcza po raz pierwszy za rok obrotowy, w którym uzyskała status organizacji pożytku publicznego, na stronie podmiotowej Narodowego Instytutu w Biuletynie Informacji Publicznej”.

Zmiana w art. 23 ust. 2c polega na doprecyzowaniu, że chodzi o sprawozdanie za rok obrotowy, a nie np. za rok kalendarzowy. Dotychczasowe brzmienie tego przepisu rodzi wątpliwości interpretacyjne.

3) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Organizacja pożytku publicznego zamieszcza zatwierdzone sprawozdanie finansowe i sprawozdanie merytoryczne ze swojej działalności, o których mowa w ust. 1–2, na stronie podmiotowej Narodowego Instytutu w Biuletynie Informacji Publicznej w terminie do dnia 15 lipca następującego po roku obrotowym, za który składa sprawozdanie finansowe i sprawozdanie merytoryczne”.

4) ust. 6b otrzymuje brzmienie:

„6b. Organizacja pożytku publicznego, której rok obrotowy nie jest rokiem kalendarzowym, zamieszcza na stronie podmiotowej Narodowego Instytutu w Biuletynie Informacji Publicznej zatwierdzone sprawozdanie finansowe i sprawozdanie merytoryczne ze swojej działalności, o których mowa w ust. 1–2 i 2b, w terminie do dnia 30 listopada następującego po roku obrotowym, za który składa sprawozdanie finansowe i sprawozdanie merytoryczne”.

Zmiany w art. 23 ust. 6 i 6b mają na celu doprecyzować kwestię terminu składania sprawozdań przez organizacje, a w szczególności przez te, których rok obrotowy nie pokrywa się z rokiem kalendarzowym. Przede wszystkim wątpliwości dotyczą dość niewielkiej liczby organizacji, których rok obrotowy kończy się w sierpniu albo we wrześniu. Zwykle są to organizacje, których działalność sprzężona jest z funkcjonowaniem placówek edukacyjnych lub naukowych (szkół, uniwersytetów itp.). Wielokrotnie organizacje te stały na stanowisku, że skoro ich rok obrotowy kończy się na krótko przed terminem składania sprawozdań, to w ich przypadku terminem zamieszczenia sprawozdań jest 30 listopada roku kalendarzowego następującego po roku, w którym zakończył się rok obrotowy tych organizacji. Wykładnia taka jest sprzeczna z brzmieniem przepisu (wyraźnie wskazano, że chodzi o dzień 30 listopada następujący po **roku obrotowym**, za który organizacja składa sprawozdania), jednakże proponowana zmiana rozwiewałaby w tej kwestii wszelkie wątpliwości. Wiele organizacji wyrażało niezadowolenie z tego stanu rzeczy, a to z uwagi na fakt, że taka regulacja sprawia, że mają one często o wiele mniej czasu na sporządzenie i zatwierdzenie sprawozdania finansowego. Jednakże gdyby uznać, że dla organizacji z rokiem obrotowym innym niż kalendarzowy obowiązuje termin 30 listopada, ale dopiero

następnego roku kalendarzowego, to organizacje te publikowałyby w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego swoje sprawozdania dopiero po blisko dwóch latach od zakończenia roku obrotowego (np. organizacje, których rok obrotowy kończy się w pierwszym kwartale roku kalendarzowego). Pojawiają się również wątpliwości co do zasad uwzględniania takich organizacji w wykazie, o którym mowa w art. 27a ustawy. Dyrektor Narodowego Instytutu musiałby każdorazowo mieć na uwadze, że w przypadku takich organizacji nie chodzi o poprzedni rok kalendarzowy, tylko o okres jeszcze wcześniejszy. Wreszcie i dla samej organizacji taka wykładnia mogłaby się okazać niekorzystną, ponieważ mogłaby ona uzyskać pierwsze środki z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych dopiero po dłuższym czasie.

3. W art. 27:

1) ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„W przypadku wydatkowania przez organizację pożytku publicznego środków finansowych pochodzących z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych w sposób niezgodny z przepisami niniejszej ustawy, stwierzonego w wyniku kontroli, o której mowa w art. 29, lub kontroli przeprowadzonej przez inny organ kontroli państwowej, naczelnika urzędu skarbowego lub naczelnika urzędu celno-skarbowego, organ przeprowadzający tę kontrolę wydaje decyzję zobowiązującą organizację pożytku publicznego do zwrotu nieprawidłowo wydatkowanych środków, ustalając kwotę podlegającą zwrotowi i termin, od którego nalicza się odsetki. W zakresie nieuregulowanym stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa. Od decyzji, o której mowa powyżej, przysługuje odwołanie do Przewodniczącego Komitetu”.

Uznano za celowe zmienić organ wydający decyzję administracyjną oraz charakter tej decyzji, o której mowa w art. 27 ust. 2a ustawy, z decyzji „określającej”, dotyczącej zobowiązania, o którym mowa w art. 21 § 1 pkt 1 ordynacji podatkowej, na decyzję „ustalającą”, dotyczącą zobowiązania, o którym mowa w art. 21 § 1 pkt 2 ordynacji podatkowej. Obecne uregulowanie, nakazujące Dyrektorowi Narodowego Instytutu wydanie decyzji po stwierdzeniu przez organ przeprowadzający kontrolę nieprawidłowe wydatkowanie środków z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych, powoduje, że Dyrektor Narodowego Instytutu musi od początku przeprowadzić postępowanie wyjaśniające. W tej sytuacji organ, który przeprowadził kontrolę, np. wojewoda, powinien wydać decyzję, jeśli stwierdził, że organizacja nieprawidłowo wykorzystwała środki z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych.

Natomiast przepis, na podstawie którego Dyrektor Narodowego Instytutu (po zmianie – organ kontrolujący) wydaje decyzję określającą zobowiązanie, jest niespójny z treścią całej ustawy, co powoduje wiele niejasności, a także problemów przy wydawaniu takiej decyzji. Zważywszy bowiem na fakt, iż w treści ustawy nie wskazano terminu, w którym organizacja miałaby zwrócić nieprawidłowo wydatkowane środki pochodzące z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych, przypadającego w czasie przed wydaniem przez Dyrektora Instytutu decyzji administracyjnej, należy uznać, że zobowiązanie do zwrotu tych środków powstaje dopiero z chwilą doręczenia decyzji Dyrektora Narodowego Instytutu organizacji. W celu wydania takiej decyzji bowiem

Dyrektor Narodowego Instytutu, jako organ administracyjny, przeprowadza postępowanie wyjaśniające i ostatecznie rozstrzyga o tym, czy zakwestionowane w trakcie kontroli wydatki należy uznać za prawidłowe, czy nie.

Organem odwoławczym od wydanej decyzji powinien być Przewodniczący Komitetu. Dzięki temu mogłaby być wypracowana jednolita praktyka orzecznicza w tym zakresie.

2) po ust. 2c dodaje się ust. 2d w brzmieniu:

„2d. Za niezgodne z przepisem art. 27 ust. 2 wydatkowanie środków pochodzących z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych uznaje się wydatkowanie środków pochodzących z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych na:

- 1) zakup napojów alkoholowych, wyrobów tytoniowych lub papierosów elektronicznych i wkładów do nich, a także innych używek,
- 2) zapłatę grzywien, mandatów lub administracyjnych kar pieniężnych,
- 3) zapłatę karnych odsetek za opóźnienie lub kar umownych,
- 4) udzielanie pożyczek lub kredytów,
- 5) koszty postępowania sądowego lub egzekucyjnego wszczętego z winy organizacji”.

3) po ust. 2d dodaje się ust. 2e w brzmieniu:

„2e. Wydatkowanie środków pochodzących z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych w celu pokrycia kosztów administracyjnych związanych z prowadzeniem działalności pożytku publicznego przez organizację winno następować z zachowaniem zasad celowości, oszczędności oraz efektywności, m.in. wydatki takie muszą być niezbędne do prowadzenia przez organizację działalności pożytku publicznego, jak również wysokość tych wydatków musi być adekwatna do oczekiwanych rezultatów. Zawierając umowę na określony rodzaj usług z zakresu kosztów administracyjnych, organizacja powinna w niej wskazać, z jakiego rodzaju jej działalnością statutową są związane usługi stanowiące przedmiot umowy”.

Obecne uregulowanie kwestii prawidłowego wydatkowania środków pochodzących z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych stanowi źródło problemów, ponieważ jest zbyt lakoniczne i nieprecyzyjne, a to zważywszy na duże spektrum rodzaju kosztów, które mogą wystąpić w związku z prowadzeniem działalności pożytku publicznego. Wniosek taki nasuwa się w związku z treścią wystąpień pokontrolnych różnych organów nadzoru (województwie, Przewodniczący Komitetu lub organy skarbowe). Na podstawie tych wystąpień łatwo dostrzec brak jednolitego podejścia do różnych rodzajów wydatków, w efekcie czego w przypadku jednej organizacji są one kwestionowane, w przypadku innej zaś uznawane za prawidłowe. W szczególności dotyczy to wydatków takich jak koszty administracyjne. W przypadku tych kosztów problemem jest często określenie, czy na pewno dana umowa na dany rodzaj usług zawarta przez organizację była związana z prowadzoną przez tę organizację działalnością pożytku publicznego. Często przyczyną kwestionowania wydatków ponoszonych na pokrycie tego rodzaju kosztów jest nadmierna liczba umów na świadczenie rozmaitych usług, za które wynagrodzenie pochłania dużą część środków pochodzących z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych. Jednakże bez wątplenia należało w tej

kwestii podjąć stanowcze kroki, ponieważ wyniki kontroli przeprowadzanych przez wojewodów czy Przewodniczącego Komitetu pokazują, że nadużycia zdarzają się coraz częściej i na coraz większą skalę. Czasami działania organizacji wydają się zmierzać głównie do tego, by jak największą część środków pochodzących z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych wyprowadzić do podmiotów gospodarczych pod pretekstem kupowania od nich różnych usług, rzekomo związanych z działalnością pożytku publicznego lub promocją działalności organizacji. Świadczą o tym również postanowienia umów zawieranych przez organizacje, które to zapisy z pewnością nie znalazłyby się w umowach zawieranych w warunkach rynkowych (zbyt wygórowana cena, zakres usług promocyjnych nieadekwatny do skali działań, których usługi te miałyby dotyczyć). Jednocześnie jednak nie sposób pozbawić organizacji możliwości finansowania z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych kosztów administracyjnych. Należało zatem stworzyć dla tego rodzaju wydatków pewną formułę która pozwoliłaby organizacjom finansować takie wydatki z 1,5 % podatku dochodowego od osób fizycznych, a jednocześnie zapobiec nadużyciom. Działania finansowane z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych zawsze powinny mieć walor działań dla dobra ogółu, a zatem w przypadku działań nienoszących takich znamion (np. korzystne tylko dla samej organizacji), wydatki na nie poniesione mogą zostać uznane za nieprawidłowe. Jeżeli chodzi o koszty administracyjne, to biorąc pod uwagę fakt, że środki pochodzące z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych wprowadzane nie są środkami publicznymi sensu stricto, ale istnieją podstawy, aby je w pewnych sytuacjach traktować jako środki publiczne, właściwym wydaje się zastosowanie w przypadku ich wydatkowania na pokrycie kosztów administracyjnych zasad, jakimi winne się zawsze kierować podmioty rozporządzające środkami publicznymi, tj. zasadami podobnymi do tych określonych w art. 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych. A zatem każda organizacja, która będzie finansowała koszty administracyjne ze środków pochodzących z 1,5% podatku od osób fizycznych, będzie musiała wykazać, że dany koszt był niezbędny do prowadzenia statutowej działalności pożytku publicznego tej organizacji, jak również, że wysokość przeznaczonych na ten cel środków jest adekwatna do oczekiwanych rezultatów. Zawierając umowę na określony rodzaj usług z zakresu obsługi administracyjnej organizacji, organizacja winna w niej wskazać dokładnie, z jakiego rodzaju działalnością statutową usługi stanowiące przedmiot umowy są związane. W szczególności będzie to konieczne w sytuacji gdy organizacja będzie zawierała w tym samym czasie kilka umów o podobnym zakresie usług.

4. W **art. 27** ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Dyrektor Narodowego Instytutu zamieszcza w terminie do 31 marca każdego roku na stronie podmiotowej Narodowego Instytutu w Biuletynie Informacji Publicznej sporządzoną na podstawie sprawozdań, o których mowa w art. 23 ust. 1–2 i 2b, złożonych w roku poprzednim, informację dotyczącą w szczególności wydatkowania przez organizacje pożytku publicznego środków finansowych pochodzących z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych”.

Przesunięcie terminu sporządzenia informacji dotyczącej wydatkowania przez organizacje pożytku publicznego środków pochodzących z 1,5% podatku

dochodowego od osób fizycznych wynika z przyczyn praktycznych. Organizacje, których rok obrotowy jest inny niż kalendarzowy, zamieszczają sprawozdania zgodnie z terminem ustawowym do 30 listopada, a część organizacji wywiązuje się z obowiązku sprawozdawczego po terminie, pomimo że Narodowy Instytut przypomina im o tym terminie. Poza tym Dyrektor Narodowego Instytutu przygotowuje i publikuje do 15 grudnia wykaz organizacji uprawnionych do otrzymania 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych, który będzie obowiązywał w kolejnym roku. Skumulowanie tych dwóch zadań – publikacji wykazu i sporządzenia informacji – w jednym miesiącu, który jest ostatnim miesiącem roku, powoduje, że Narodowy Instytut ma niewystarczającą ilość czasu na dokładne przeanalizowanie danych ze sprawozdań zamieszczonych przez organizacje w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego, a także na rzetelne opracowanie informacji. Należy bowiem wziąć pod uwagę, że choć ustawa obecnie przewiduje zamieszczenie informacji na dzień 31 grudnia, to przesunięcie terminu opublikowania informacji o trzy miesiące w żaden sposób nie wpłynie negatywnie na działanie organizacji pożytku publicznego, a natomiast pozwoli na sporządzenie informacji dokładniejszej i rzetelniejszej.

5. W **art. 27a** ust. 3a otrzymuje brzmienie:

„3a. Dyrektor Narodowego Instytutu uwzględnia w wykazie, o którym mowa w ust. 1, w terminie o którym mowa w ust. 2, organizację pożytku publicznego, która:

- 1) wykáže, że niezamieszczenie zatwierdzonego rocznego sprawozdania finansowego i rocznego sprawozdania merytorycznego ze swojej działalności, o których mowa w art. 23 ust. 1–2 i 2b, w terminie, o którym mowa w art. 23 ust. 6 i 6b, nastąpiło bez jej winy albo z przyczyn od niej niezależnych albo
- 2) uzyskała status organizacji pożytku publicznego w grudniu roku podatkowego, za który obowiązuje wykaz”.

Celem zmiany jest dodanie przesłanki uwzględnienia w wykazie organizacji uprawnionych do otrzymywania 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych organizacji, które status organizacji pożytku publicznego uzyskały w grudniu. Nie wydaje się bowiem zasadne pomijać w wykazie tych organizacji tylko z tego względu, że otrzymały one status organizacji pożytku publicznego po terminie sporządzenia wykazu, tj. w ostatnim miesiącu roku, podczas gdy inne organizacje, uzyskujące status organizacji pożytku publicznego w danym roku w okresie styczeń – listopad, są automatycznie uwzględniane w wykazie.

6. W **art. 27a** dodaje się ust. 8a w brzmieniu:

„8a. Jeśli organizacja pożytku publicznego nie wywiąże się z obowiązku, o którym mowa w ust. 8 albo numer rachunku bankowego, który podała jest nieprawidłowy, to zgodnie z art. 45c ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. z 2023 r. poz. 28, z późn. zm.) naczelnik urzędu skarbowego odstępuje od przekazania 1,5% podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego”.

Organizacje pożytku publicznego często nie są świadome konsekwencji niepodania aktualnego numeru rachunku bankowego właściwego do przekazania im przed urząd skarbowy środków finansowych pochodzących z 1,5% podatku

dochodowego od osób fizycznych. Odniesienie się w tym miejscu do przepisu ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych pozwoli organizacjom na poznanie następstwa ich zaniechania albo błędu.

7. W **art. 27a** dodaje się ust. 8b w brzmieniu:

„8b. 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych, o którym mowa w ust. 8a, urząd skarbowy przekazuje na rzecz Funduszu Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego”.

Środki z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych, które wg dyspozycji podatnika powinny trafić do organizacji pożytku publicznego uprawnionej do otrzymania takich środków, a z uwagi na to, że organizacja nie zaktualizowała numeru rachunku bankowego właściwego do przekazania przez urząd skarbowy tych środków, powinny zasilić Fundusz Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego. Być może, że ten przepis powinien być uzupełnieniem art. 45c ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 226, z późn. zm.).

8. W **art. 27aa**:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organizacja pożytku publicznego, która została uwzględniona w wykazie, o którym mowa w art. 27a, nie może wzywać do przekazania lub przekazywać środków finansowych pochodzących z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz organizacji pożytku publicznego, które nie zostały uwzględnione w tym wykazie, lub organizacji pozarządowych oraz podmiotów, o których mowa w art. 3, nieposiadających statusu organizacji pożytku publicznego lub podmiotów nieposiadających osobowości prawnej”.

2) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Środki finansowe pochodzące z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych przekazane na rzecz organizacji pożytku publicznego, która nie została uwzględniona w wykazie, o którym mowa w art. 27a, lub organizacji pozarządowej lub podmiotu, o którym mowa w art. 3, nieposiadających statusu organizacji pożytku publicznego lub podmiotu nieposiadającego osobowości prawnej są przekazywane na rzecz Funduszu Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego”.

Dotychczasowe brzmienie przepisu art. 27aa ust. 1 i 3 ustawy zawierało pewną lukę, ponieważ przepis zakazywał przekazywania środków pochodzących z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych organizacjom pożytku publicznego, które nie zostały uwzględnione w wykazie, o którym mowa w art. 27a ust. 1 ustawy, jednocześnie nie zakazując przekazywania tych środków organizacjom pozarządowym i podmiotom, o których mowa w art. 3, które w ogóle nie posiadają statusu organizacji pożytku publicznego lub podmiotom nieposiadającym osobowości prawnej. Taki stan rzeczy jest nielogiczny, albowiem założenie ustawodawcy było takie, że zarówno zbierać jak i wydatkować środki pochodzące z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych powinny wyłącznie organizacje posiadające status organizacji pożytku publicznego i spełniające wymagania do uwzględnienia w wykazie, o którym mowa w art. 27a ust. 1 ustawy. Daje

to bowiem najlepszą gwarancją prawidłowego wykorzystania tych środków. Natomiast z kolei przekazanie środków pochodzących z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych organizacji, która w ogóle nie posiada statusu organizacji pożytku publicznego w sposób znaczący utrudnia kontrolę prawidłowości ich wydatkowania (organizacje nieposiadające statusu organizacji pożytku publicznego w ogóle nie podlegają kontroli organów kontrolujących organizacje pożytku publicznego i nie muszą zamieszczać swoich sprawozdań w publicznie dostępnej bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie Narodowego Instytutu), a tym samym prowadzi do nieprzejrzystości gospodarowania środkami pochodzącymi z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych.

9. W **art. 27ab ust. 4** dodaje się punkt 5 :

„5) środki finansowe pochodzące z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych przekazane zgodnie z art. 27a ust. 8b”.

Dodanie tego punktu byłoby konsekwencją wprowadzenia art. 27a ust. 8b. Jeśli brzmienie proponowanego art. 27a ust. 8b uwzględnione byłoby w art. 45c ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 226, z późn. zm.), odwołanie w art. 27a ust. 8b powinno się odnosić do art. 45c ust. 6 pkt 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

10. **Art. 33aa** otrzymuje brzmienie:

„1. Dyrektor Narodowego Instytutu, na podstawie przekazanej przez sąd lub organ administracji publicznej informacji o naruszeniu wymogów określonych w art. 20, wzywa organizację pożytku publicznego do zaniechania naruszeń oraz przedstawienia niezbędnych wyjaśnień.

2. W przypadku niezastosowania się organizacji do wezwania w terminie 30 dni od jego otrzymania Dyrektor Narodowego Instytutu występuje do sądu rejestrowego o wykreślenie informacji, o której mowa w art. 22 ust. 2, lub organizacji, o której mowa w art. 22 ust. 3, z Krajowego Rejestru Sądowego”.

Zgodnie z dotychczasową regulacją Dyrektor Narodowego Instytutu w przypadku powiadomienia go o naruszeniu wymogów określonych w art. 20 ustawy kierował do sądu rejestrowego wnioski o wykreślenie informacji o posiadaniu przez organizację statusu organizacji pożytku publicznego bez stosowania trybu naprawczego, jaki przewidziany jest w przypadku uchybień, o których mowa w art. 31a, tzn. nie przekazywał najpierw do organizacji wezwania do wyjaśnień oraz usunięcia naruszeń, a dopiero po braku reakcji organizacji – wniosku do sądu rejestrowego. Takie rozwiązanie, jak się okazało w praktyce, prowadziło do utraty statusu organizacji pożytku publicznego przez organizacje, które w ogóle nie były świadome naruszeń, a które zarazem trudno winić za zaistniałe naruszenia (np. pozostali członkowie zarządu nie wiedzieli i nie mogli się dowiedzieć o tym, że jeden z członków zarządu został skazany za przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego). Często naruszenie związane jest z brakiem aktualizacji zapisów statutu, zaś organizacja skoro tylko dowie się o naruszeniu, gotowa jest natychmiast je usunąć. W praktyce zdarza się również, że organizacja,

otrzymawszy odpis wniosku skierowanego do sądu rejestrowego przez Dyrektora Narodowego Instytutu, niezwłocznie usuwa nieprawidłowości, a wówczas wniosek zostaje przez Dyrektora wycofany. Jednakże nie zawsze jest taka możliwość, bowiem sąd rejestrowy czasami nie pozwala się wypowiedzieć organizacji lub nie stwarza Dyrektorowi Narodowego Instytutu możliwości wycofania wniosku (np. przesyłając odpowiedź organizacji na wniosek z wezwaniem do ustosunkowania się przez Dyrektora Narodowego Instytutu do wyjaśnień uczestnika). Powoduje to, że niektóre organizacje mają możliwość usunięcia nieprawidłowości i uniknięcia konsekwencji naruszenia przepisów, a inne nie. Należy zatem zagwarantować wszystkim organizacjom równe możliwości w tym zakresie.